

LASKENTAINFORMAATION HYVÄKSIKÄYTTÖALUEET

- Lyhytkautinen tuloslaskenta
 - Kannattavuus-, taloudellisuus- ja rahoitustavoitteiden tietojen keruu ja raportointi
- Valintapäätökset
 - Lyhyen aikavälin ja pitkän aikavälin päätöksentekotilanteiden laskelmat ja raportointi
- Vastuuelaselaskenta
 - Johtajien vastuueluueiden tietojen keruu ja raportointi
- Tavoiteasetanta
 - Standardien ja budjettien laadinta ja raportointi

ANALYYTTINEN TULOSLASKENTA

- Jotta yritys menestyisi, yrityksen johto tarvitsee analyyttistä tietoa kannattavuuden, taloudellisuuden ja rahoitusaseman edellytyksistä ja kehitysnäkymistä.
- Menetelmiä
 - Tunnuslukuanalyysi
 - Nojaudutaan pelkästään mittareihin tutkittaessa organisaation taloudellista menestymistä
 - Tilinpäätösanalyysi
 - Käytetään hyväksi mittareiden lisäksi myös tuloslaskelma- ja tasetietoja
 - Katetuottolaskenta (CVP = Cost-Volume-Profit Analysis)
 - Soveltuu lyhyen aikavälin laskentatilanteiden kannattavuuden tutkimiseen

TUNNUSLUKUANALYYSIN MITTAREITA

- Kannattavuusmittareita
 - Tuloslaskelman ”välitulos”-mittarit, mm.
 - Käyttökate-% ($\text{käyttökate/liikevaihto} \times 100$)
 - Liikevaihdon tuotto-% ($\text{Tulos ennen korkoja ja veroja/liikevaihto} \times 100$)
 - Tuloslaskelman ja taseen yhdistelmä-mittarit (pääoman tuotto-%:t), mm.
 - Pääoman tuotto-%, ROI ($\text{Tulos ennen korkoja ja veroja/taseen loppusumma} \times 100$)
 - Sijoitetun pääoman tuotto-% ($\text{Tulos ennen korkoja ja veroja/sijoitettu pääoma} \times 100$)
 - Sijoitettu pääoma käsittää pääoman, jolle odotetaan tuottoja. Mm. ostovelat on jätetty pois.
 - Taloudellisuusmittareita, mm.
 - Liikevaihto per työntekijä
 - Palkkakustannukset per työntekijä
 - Pääoman kiertonopeus ($\text{liikevaihto/taseen loppusumma}$)
 - Rahoitusmittareita, mm.
 - Quick ratio ($\text{rahoitusomaisuus/lyhytaikainen vieraspääoma}$)
 - Omavaraisuusaste ($\text{oma pääoma/koko pääoma} \times 100$)
 - Gearing ($\text{korollinen vieraspääoma – likvidit varat/oma pääoma} \times 100$)
- ☐ Yritystutkimusneuvottelukunta on julkaisut ohjeita mittareiden käytöstä yrityksen menestymisen tutkimisessa, mm. mittareiden ohjearvoja ja tulkintaa.

ESIMERKKI

tunnuslukulaskentaa

Tuloslaskelmalukuja	
Myyntituotot	1000000
Muuttuvat kustannukset	250000
Myyntikate	750000
Kiinteät kustannukset	300000
Käyttökate	450000
Poistot	30000
Tulos ennen korkoja ja veroja	420000

Taselukuja	
Oma pääoma	200000
Vieraspääoma	300000
Taseen loppusumma	500000
Lyhyt aikainen vieraspääoma	15000
Rahoitusomaisuus	20000

Tunnuslukuja	
Käyttökate-%	45 %
Liikevaihdon tuotto-%	42 %
Pääoman kiertonopeus	2
Pääoman tuotto-%	84 %
Quick ratio	1,3
Omavaraisuusaste	40 %
Gearing	133 %

← $((300.000 - 15.000 - 20.000) / 200.000) \times 100$

ROI:N SISÄLTÖ

$$\frac{\text{TULOS}}{\text{PÄÄOMA}} = \frac{\text{TULOS}}{\text{MYYN TI}} \times \frac{\text{MYYN TI}}{\text{PÄÄOMA}}$$

→ ROI = Voitto-% x pääoman kiertonopeus

Tuloskomponentti:

Myynti

- Muuttuvat kustannukset

= Katetuotto (myyntikate)

- Kiinteät kustannukset

= Tulos (tulos ennen veroja ja korkoja)

Pääomakomponentti

Pääoma = Käyttöomaisuus + Vaihto-omaisuus + Rahoitusomaisuus

ROI:N HYVÄKSIKÄYTTÖ

PERUSTEET

- Lähtökohtaisesti tarkkaile sekä tulos- että pääomakomponenttia. Yrityksen kannattavuutta voidaan parantaa:
- Kasvattamalla voittoprosenttia
 - lisäämällä myyntimäärää ja/tai myyntihintaa
 - vähentämällä muuttuvia kustannuksia
 - vähentämällä kiinteitä kustannuksia
- Vapauttamalla pääomaa
 - käyttöomaisuudesta
 - vaihto-omaisuudesta
 - rahoitusomaisuudesta

KATETUOTTOLASKENNAN OLETTAMUKSET

1. Kustannukset jaettavissa muuttuviin ja kiinteisiin.
2. Tuottojen ja kustannusten riippuvuus toiminta-asteesta voidaan luotettavalla tavalla selvittää.
3. Kiinteät kustannukset ovat toiminta-asteesta riippumattomia ja muuttuvat kustannukset ovat tasasuhteisia.

KATETUOTTOLASKENNAN OLETTAMUKSET

4. Tuotannontekijäin hankintahinnat ja suoritteiden myyntihinnat ovat toiminta-asteesta riippumattomia ja vakioita.
5. Tehonsopeutusta ei tapahdu.
6. Monituoteyrityksessä suoritteiden keskinäiset määräsuhteet pysyvät muuttumattomina eri toiminta-asteilla.
7. Toiminta-astetta on mahdollista mitata yhdellä mittayksiköllä.
8. Toiminnan lopettamisvaihtoehtoa ei oteta huomioon

KATETUOTTOLASKELMA

MYYNTITUOTOT

- Muuttuvat kustannukset

= KATETUOTTO

- Kiinteät kustannukset

= VOITTO (tappio)

Revenues

- Variable Costs

= Contribution margin

- Fixed Costs

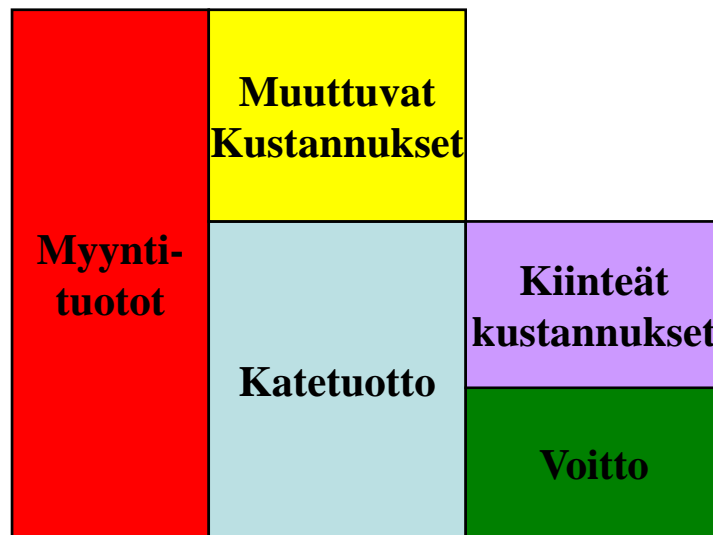
= Operating Income

- Income taxes

= Net Income

KATETUOTON ROOLIT

- Katetuotto kattaa kiinteät kustannukset
- Ja ”ylimääräinen” katetuotto on voittoa

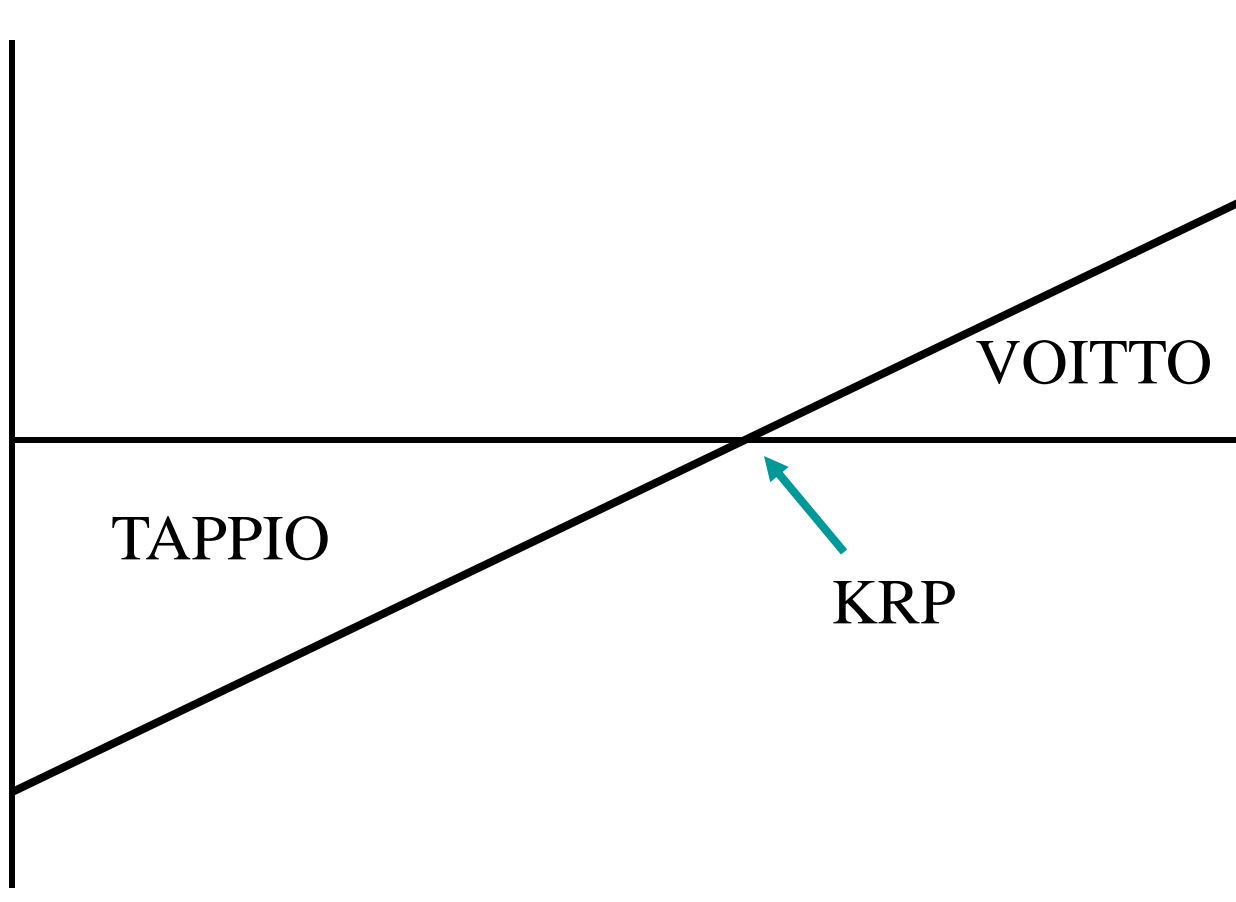
KATETUOTTOLASKENNAN TUNNUSLUVUT

- 1 Katetuottoprosentti, KTP (Contribution margin %)
 $KT/MY * 100$
- 2 Kriittinen piste, KRP (Breakeven point)
 $KK/(KTP/100)$
- 3 Varmuusmarginaali, VM ja
varmuusmarginaaliprosentti, VMP
 $VM = MY - KRP$
 $VMP = VM/MY * 100$
- 4 Katesuhde (KS)
 KT/KK tai $KT/KK * 100$

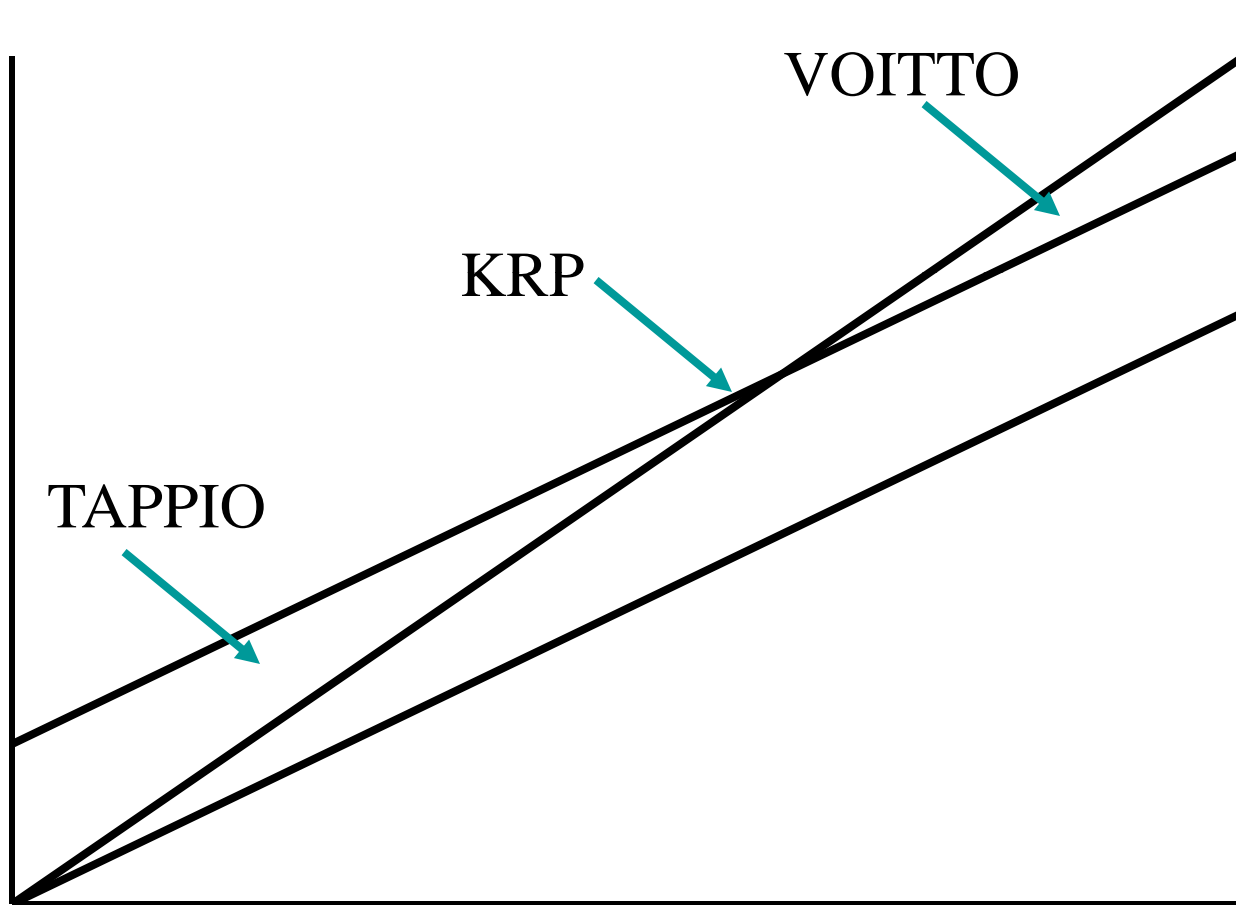
KATETUOTTOLASKENNAN GRAAFINEN ESITYS

- Katetuottokuvio
 - Piirretään katesuora määrittelemällä vähintään 2 sen pistettä.
- Kannattavuuskuvio
 - Kuvataan myyntituottojen, muuttuvien ja kokonaiskustannusten kehittyminen toiminta-asteen suhteen.
- Molemmissa kuvioissa nähdään: toiminta-asteen kasvaessa kate ja myös voitto kasvaa.

KATETUOTTOKUVIO

KANNATTAVUUSKUVIO

KATETUOTTOLASKENNAN TULOSTEKIJÄT

- Seuraavassa on lista keskeisiä tulostekijöitä:
 - Toiminta-aste
 - Myyntihinta
 - Myyntilajitelma
 - Muuttuvat kustannukset
 - Kiinteät kustannukset
- Muuta alkuperäistä tilannetta yksi tekijä kerrallaan (ceteris paribus) ja tutki, mitä vaikutusta muutoksella on tunnuslukuihin.

ESIMERKKI

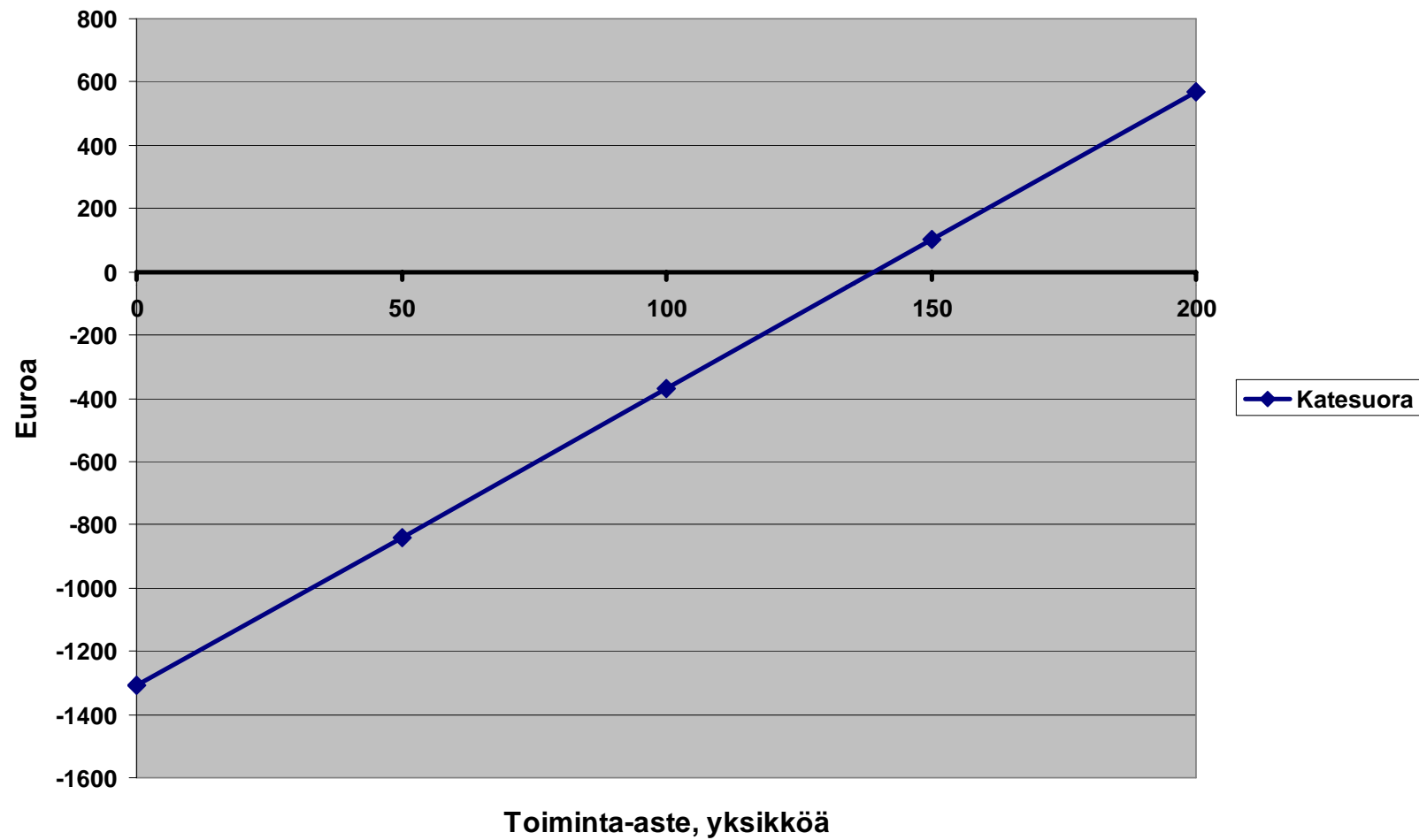
KARA OY

	ALKUPERÄINEN LASKELMA				MUUTTUNUT LASKELMA			
	määrä, yks	€/yks	Yht €	%	määrä, yks	€/yks	Yht €	%
Myyntituotot	200	27,00	5400	100,00	200	27,00	5400	100,00
Muuttuvat kustannukset	200	17,60	3520	65,19	200	14,08	2816	52,15
Katetuotto			1880	34,81			2584	47,85
Kiinteät kustannukset			1310	24,26			1310	24,26
Voitto			570	10,56			1274	23,59

What if -analyysi: Muuttuvissa kustannuksissa säästöjä: -20 %

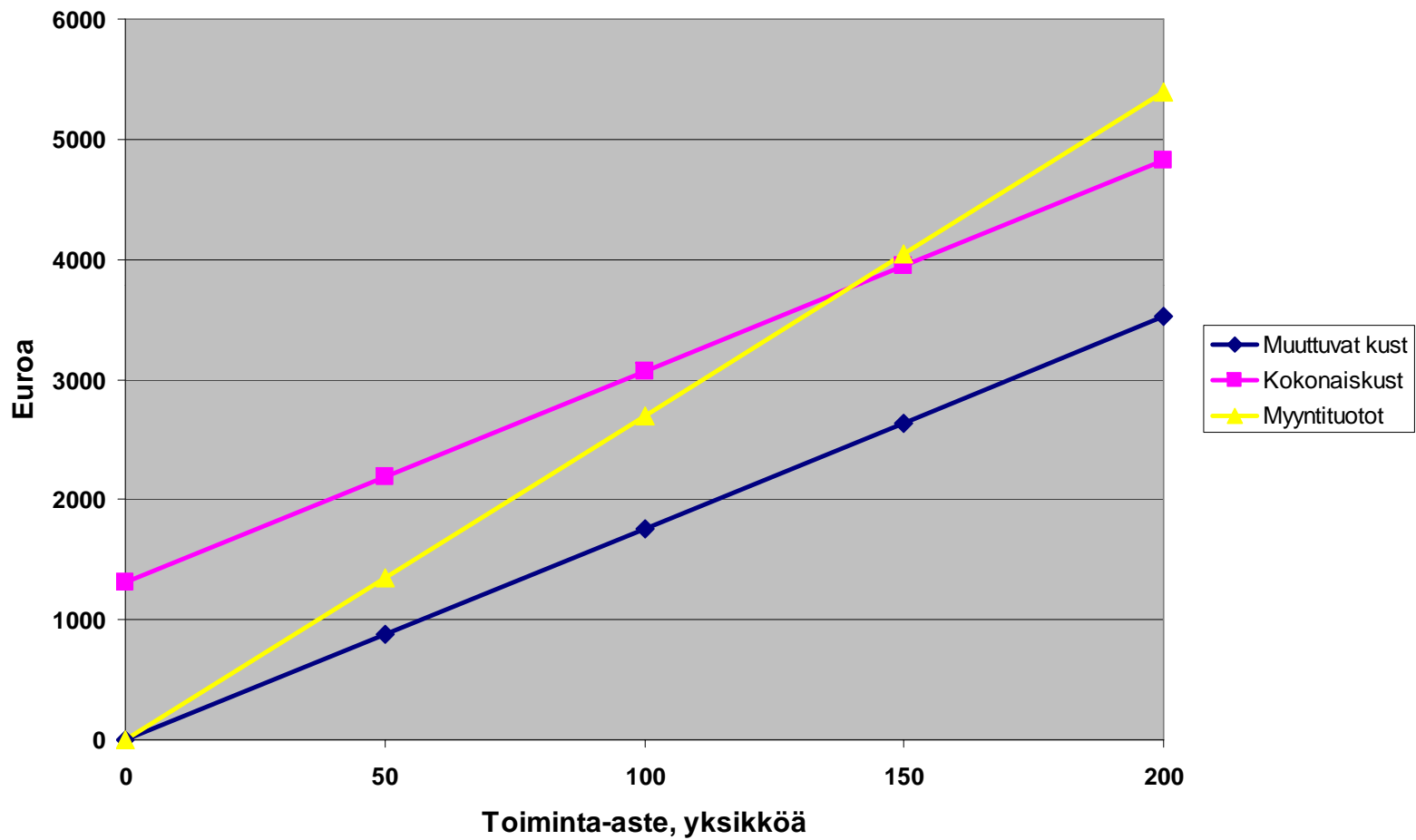
ESIMERKKI

KARA OY: katetuottokuvio

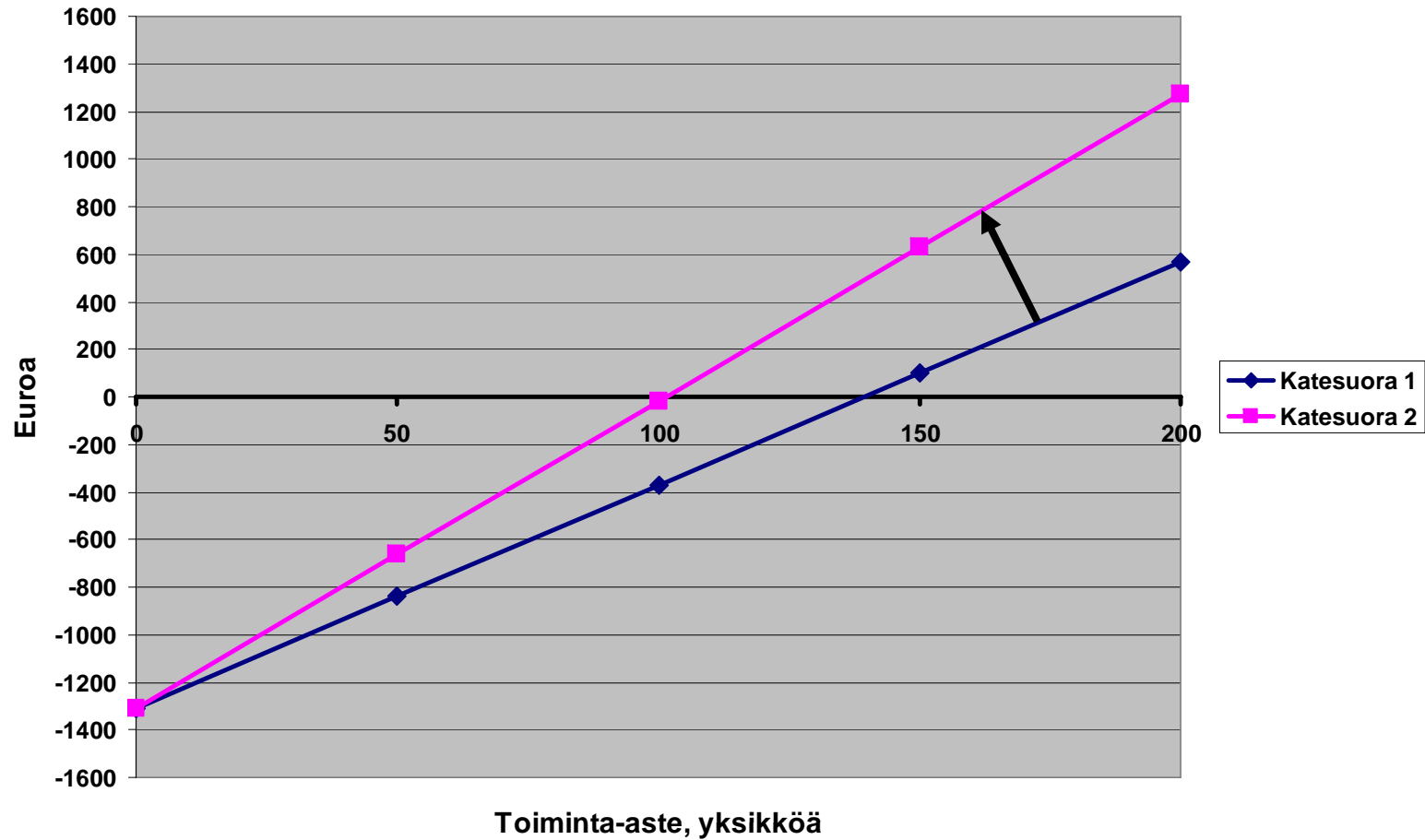
ESIMERKKI

KARA OY: kannattavuuskuvio

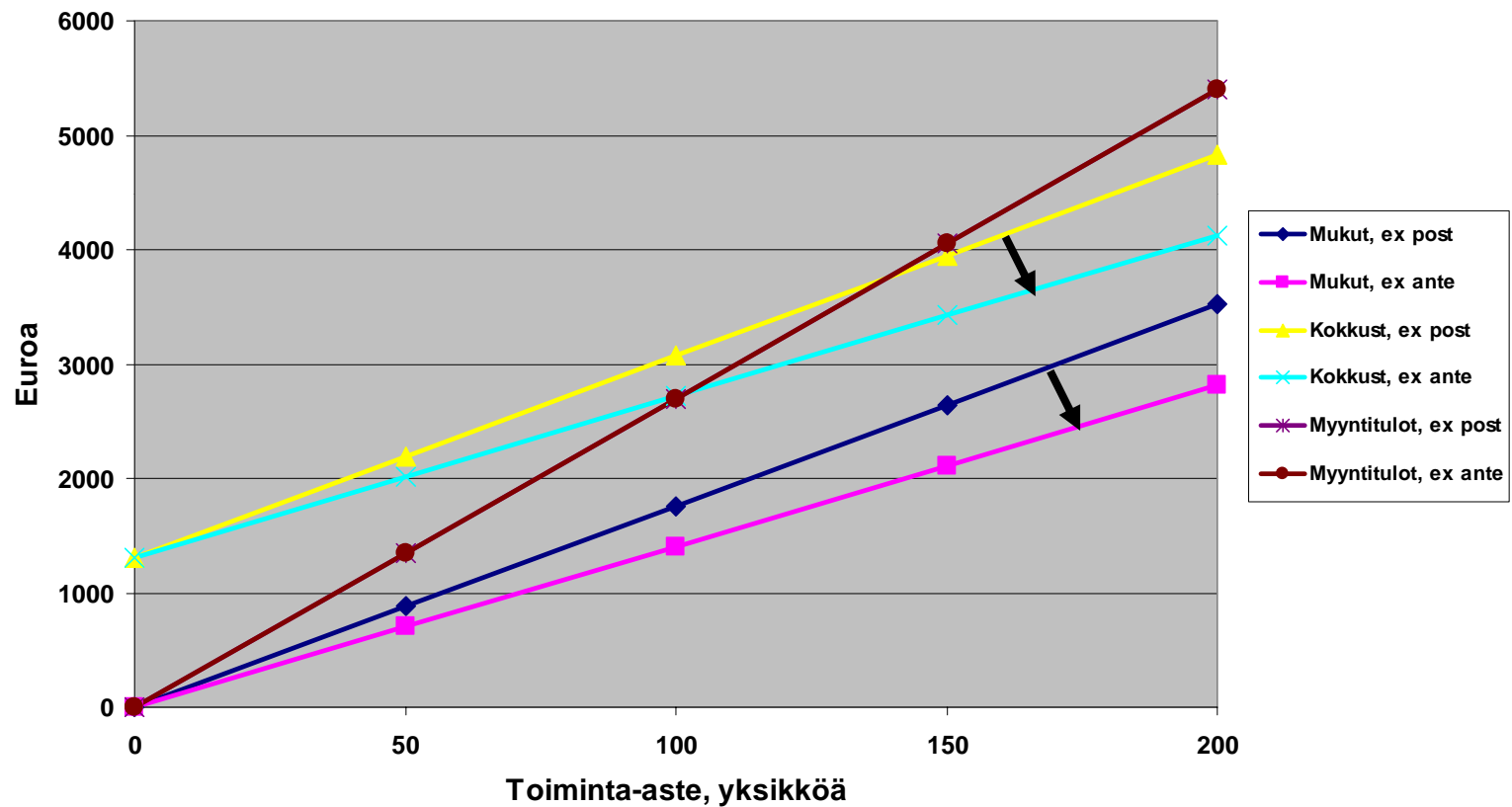
ESIMERKKI

KARA OY: katetuottokuvio muuttuvien kustannusten säästöjen jälkeen

ESIMERKKI

KARA OY: kannattavuuskuvio muuttuvien kustannusten säästöjen jälkeen

POHDISKELUT

- Milloin katetuotto on riittävä osoittamaan liiketoiminnan kannattavaksi?
- *”Katetuotto on riittävä osoittamaan toiminnan kannattavaksi, kun katetuotto riittää keskimäärin kattamaan halutun voiton osuuden lisäksi kiinteät kustannukset.”*